

Історія 8

Лекція #16а:

ПЕТРО

КОНЯШЕВИЧ

САГАЙДАЧНИЙ

- Зріст Запорізького війська в другій половині 16-го століття, приводить до закорінення (foundation) сильної держави.
- Козацькі напади на Османську Імперію, Молдову, Московське князівство та на Річ Посполиту дозволили козакам загарбати здобич яка включала: зброю, гармати, галери, бойові припаси, коштовності та багатства.

- Козаки мали економічну, військову і територіальну державу, яка була сильна.
- Вона також мала вмілих провідників – кошових отаманів та гетьманів.
- Але потрібно було надзвичайного політичного провідника, який мав провідничий хист (**leadership skills**), дипломатичні здібності, та далекоглядність (**vision**) на майбутнє козацької держави.

- Такий провідник прибув на Запорізьку Січ в 1598 році, і до літа 1616 року, молодий козак вже був вибраний гетьманом.
- Його ім'я: Петро Конашевич Сагайдачний.

ПЕТРО КОНАШЕВИЧ

1582-1602

- Петро Конашевич, народився в селі недалеко міста Самбора на Галичині десь між 1575 а 1582 роках.
- Батько був з дрібної шляхти, (*petty aristocracy*) але помер коли Петро ще був малим хлопцем.
- Петра виховували мати з дідусем.
- Початкову освіту одержав у школі в місті Самбір.

- Ставши юнаком, в 1592 виїхав на науку до Острозької Академії на Волині, де вчився до 1598 р.
- В Острозі, виявив надзвичайні здібності в науці і в письменстві – особливо в есеях та полеміці.

- Закінчивши науку, молодий хлопець подався на Запорізьку Січ.

- На Січі, Петро Конашевич швидко вирізнівся своїм характером, розумом та відвагою.
- Козак Петро, теж визначився справністю стріляння з лука – став між найкращими стрільцями, які могли пустити 8-12 стріл кожної хвилини.

- За те що козак Петро так влучно стріляв, йому надали козацьке прізвище *«Сагайдачний»*, тобто той котрий носить сагайдака із стрілами.

- В 1600-ому році, з козаками брав участь у поході польського короля на Молдову.
- В 1601-02-их роках, із 2,032 козаками воював проти Швеції (**Sweden**) як наємне військо Польщі.
- Війна, розтягнулася, і хоча довела до прилучення Естонії до Речі Посполитої, в короля і Річі Посполитої не стало досить грошей заплатити козакам, чи постачати їх пашою для коней, набоями, теплим вбранням чи харчем.

➤ *«Сутичка козаків зі шведами 1602», Юзеф Брандт, 1879.*

- З початком осені 1602 р., козаки покинули війну і рушили додому.
- За деякими даними, по дорозі козаки почали нападати на замки шляхтичів, грабуючи панів та їхні маєтки.
- Без-силі поляки, не мали як себе оборонити.

КОЗАЦЬКІ МОРСЬКІ ПОХОДИ

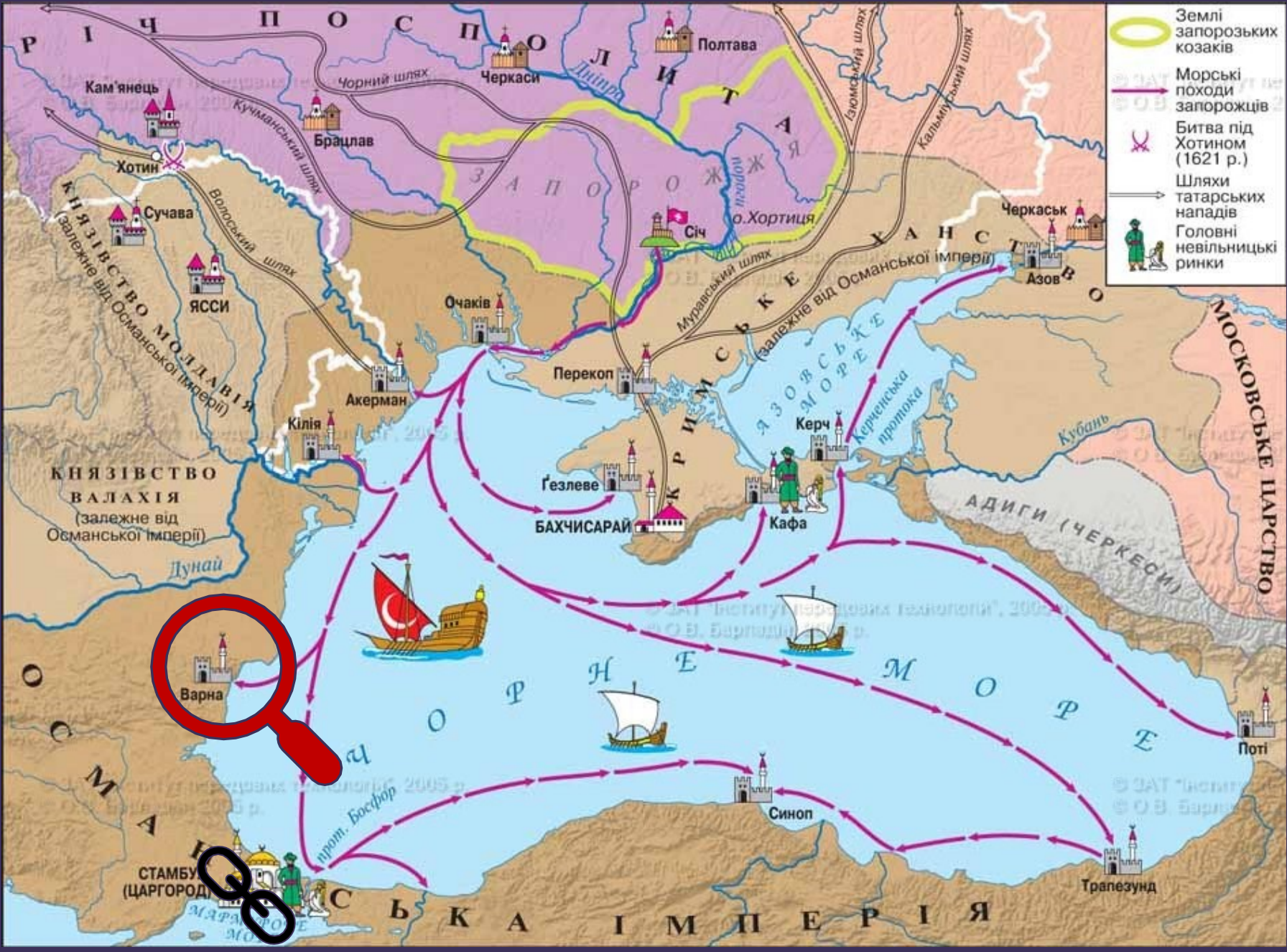
1602-1616

- Хоча мало що відомо про Сагайдачного в роках після Польсько-Шведської Війни, ми знаємо що період початку 17-го століття відзначився щораз більшими, щораз частішими, й щораз більше самовпевненими (**bold**) козацькими походами проти Османської Імперії та Кримського Ханства.
- Це означало, що козак Петро Сагайдачний, брав участь у численних морських та сухопутних нападах на турків і татар.

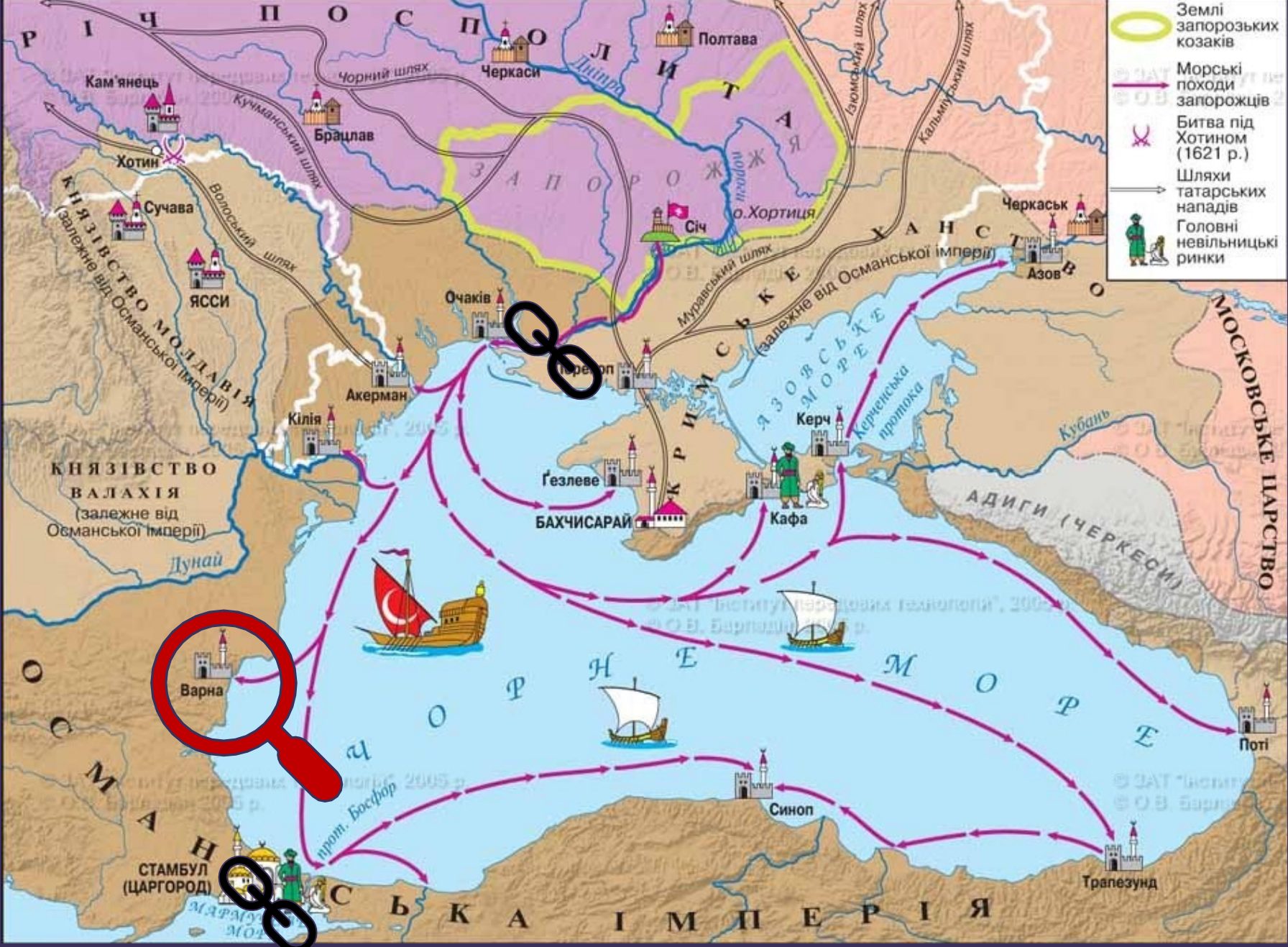

- *«Напад запорізьких козаків на османські галери», картина із турецького літопису коло 1636 р.*

- Один із успішних морських походів в 1606 р. (якого історики приписують Сагайдачному), це напад на місто Варну, в сьгоднішні Болгарії над Чорним Морем.
- Запорожці штурмом напали на фортецю, здобули її (навіть що вона уважалася недоступна), та знищили.
- Тоді козаки визволили кілька тисяч полонених з ясиру, спалили всі човни в гавані (port), захопили 10 галер із гарматами та вантажем та екіпажом (supplies).

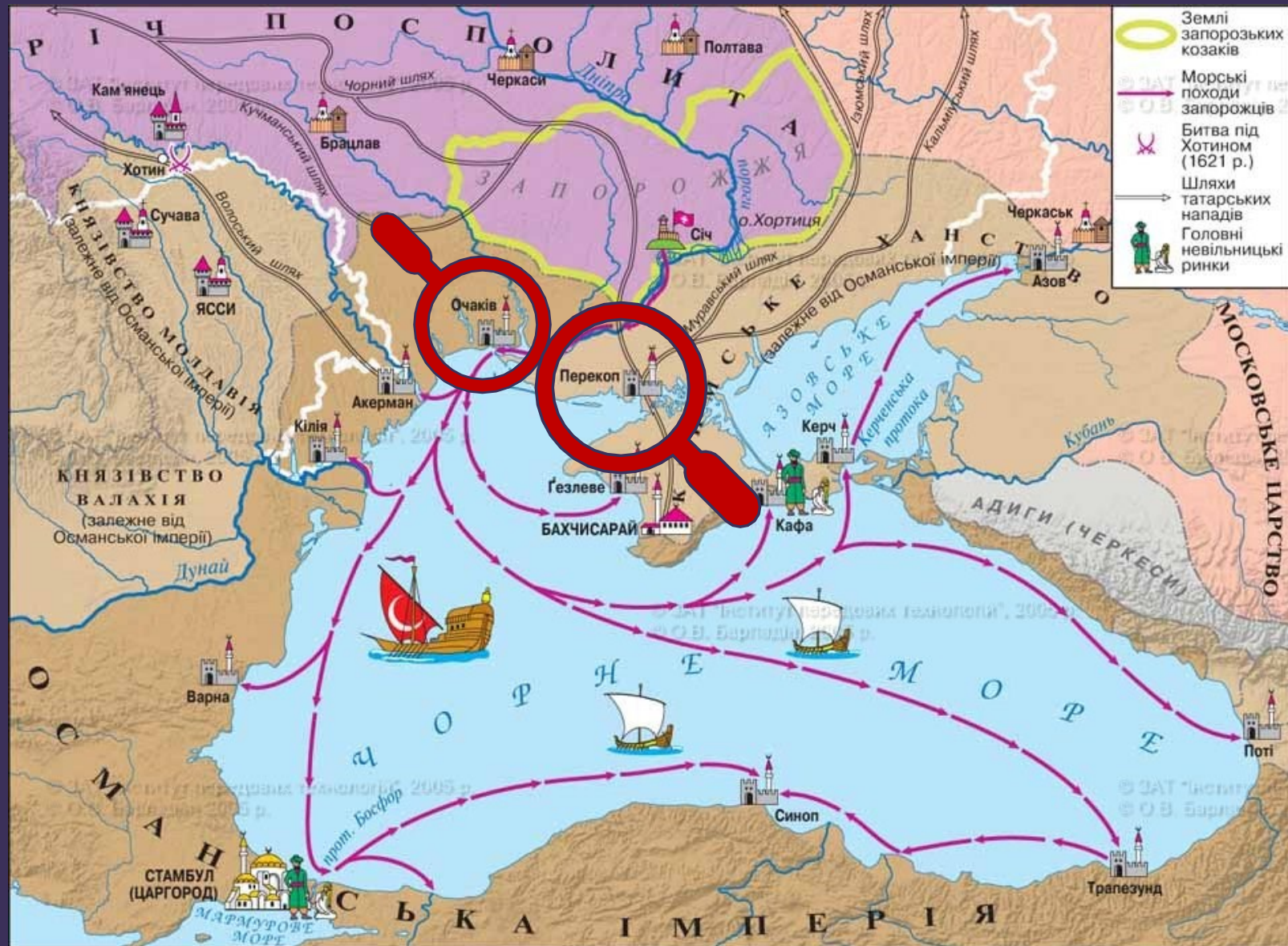

• Султан так розлютився на козаків, що наказав протягнути грубий ланцюг від Очакова через Дніпро.

• Султан так розлютився на козаків, що наказав протягнути грубий ланцюг від Очакова через Дніпро.

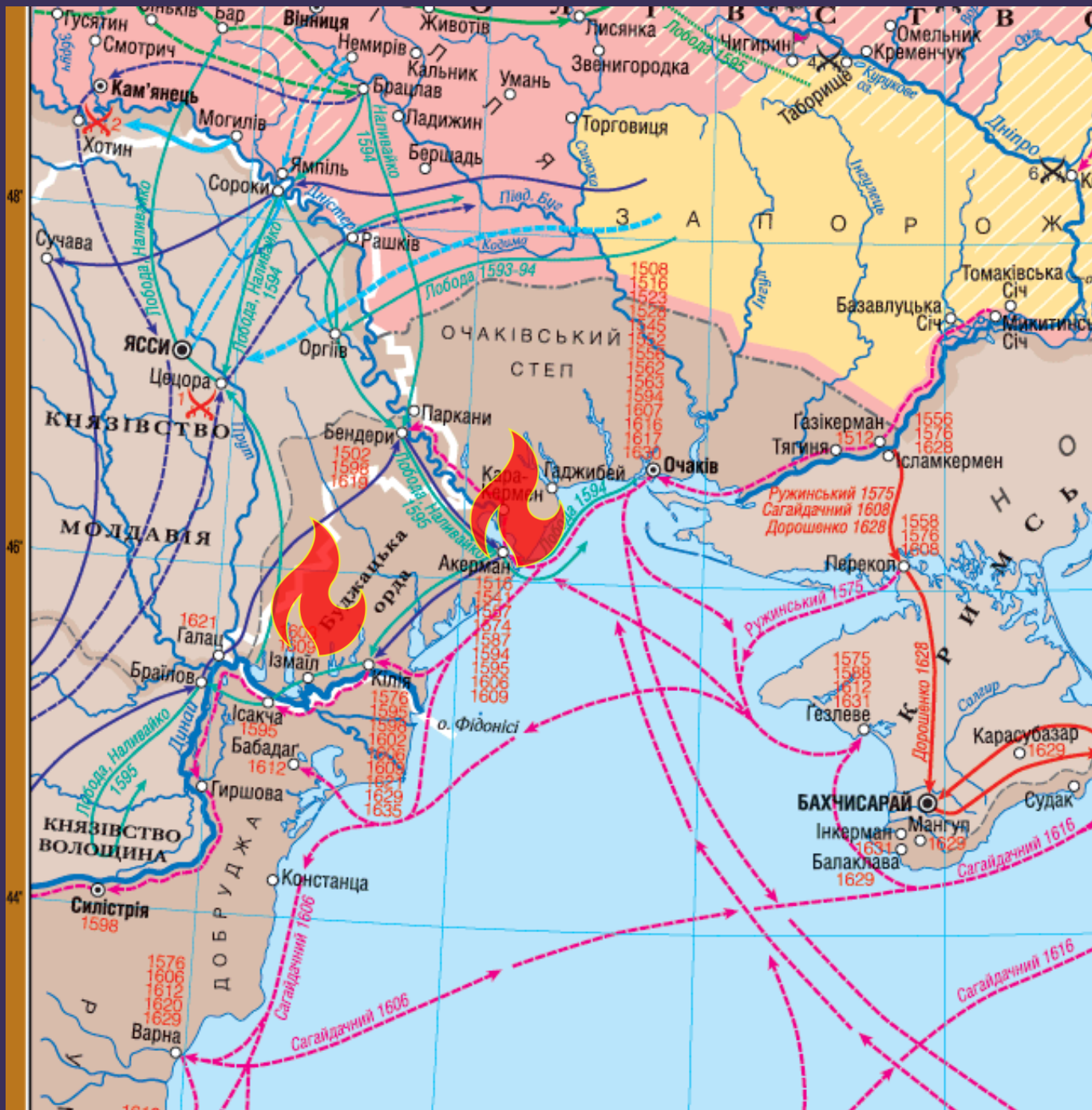
- Весною 1607, запорожці напали на Очаків, взяли фортецю та спалили її.
- Тоді пішли походом на Крим, де взяли і спалили Перекоп.

➤ Штурм фортеці Очаків.

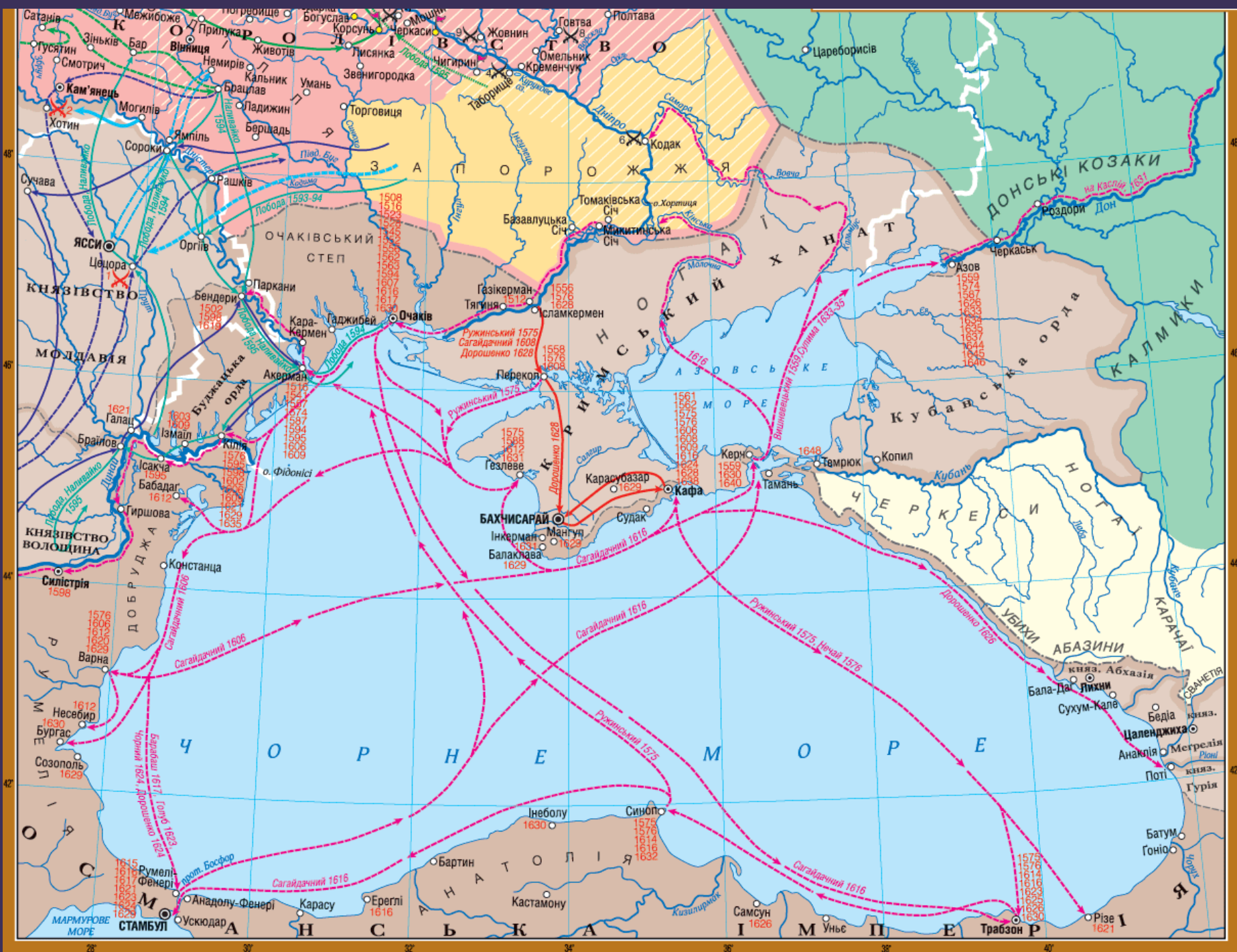
- Наступного року, в 1608, Сагайдачний із 16-ма чайками напали на фортеці на гирлі річки Дністер – Білгород-Акерман та на гирлі річки Дунай – Ізмаїл.

➤ Аккерманська фортеця, Білгород.

- В наступних роках козаки нападали на твердині і Османський флот багато разів.
- Напади стали такі, що ціле побережжя Чорного моря було під загрозою нападу запорожців.
- Декілька разів знищено турецькі міста Трапезунд, Синоп, а в гаванях тих міст, спалено всі галери та галеони, як також і пристані із торговельними човнами.

- В 1615 р. козаки на 80-ох чайках підплили до столиці - Стамбулу.

- В блискавичному нападі, спалили дві гавані (**ports**) Стамбулу та всі галери і галеони Османської Імперії, які стояли в порту.
- Звільнивши тисячі бранців, козаки подалися морем додому.
- Султан за козаками вислав цілий Османський Чорноморський Флот (ті що не були знищені козаками в Стамбулі).

- Османські галери наздогнали козаків аж у гирлі Дніпра, коло фортеці Очаків.
- І тут козаки пішли в напад.
- За декілька годин, цілий Османський Чорноморський Флот було знищено, і адмірала флоту **ВЗЯТО В КОЗАЦЬКИЙ ПОЛОН.**

ПІДГОТОВИВ МГС. АНДРІЙ ПЕРЕКЛІТА

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТОВАРИСТВА
“РІДНА ШКОЛА”
В ДЕТРОЙТІ

2020– всі права застережені